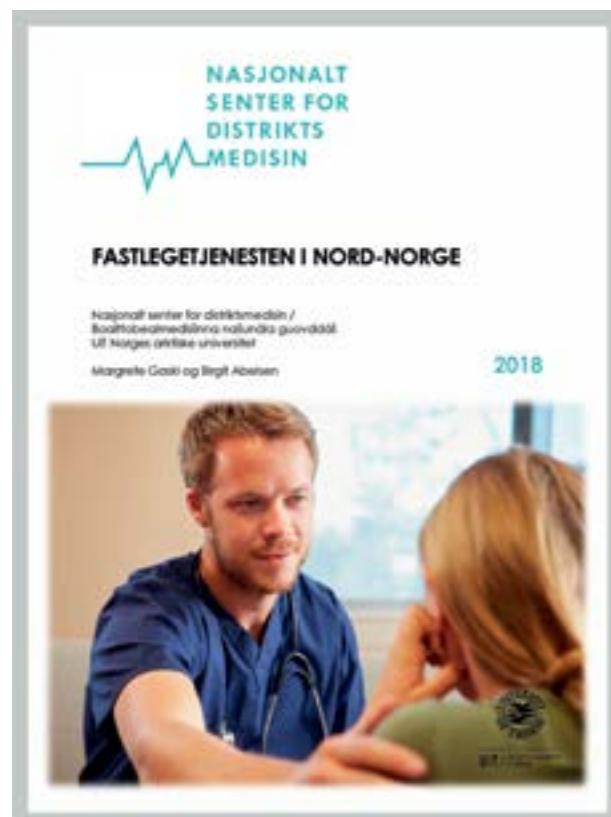

BEKYMRRINGSFULL GJENNOMTREKK

- Ta grep om helheten! Det er oppfordringen fra forsker Margrethe Gaski, som har undersøkt fastlegesituasjonen i Nord-Norge. Studien viser at hyppig utskifting er et større problem enn “forgubbing” blant fastleger i nord.

Rapporten “Fastlegeordningen i Nord-Norge” kom i mai 2018. Der har forskerne Margrete Gaski og Birgit Abelsen ved Nasjonalt senter for distriktsmedisin (NSDM) sett nærmere på bemanning, organisering, driftsformer og avstandsutfordringer i landsdelens kommuner og regioner.

Du kan lese hele rapporten på www.nsdm.no

Studien er gjennomført på initiativ fra Helse Nord.

Mindre forgubbing

- Utskiftingen av fastleger er svært høy i Nord-Norge, og den øker. Det er en større utfordring enn “forgubbingen” som finner sted i landet for øvrig. Mens en fastlegeavtale varer i gjennomsnitt 5,9 år på landsgjennomsnittet, varer den i snitt 3,8 år i Nord-Norge. Jo mindre sentralt, jo kortere varighet på avtalene. I de minst sentrale strøkene er varigheten i gjennomsnitt 2,2 år, sier Gaski.

Gjennomtrekk er altså hovedutfordringen i nord, mens “forgubbing” bekymrer i noen andre deler av landet. - Hver fjerde norske fastlege har passert 60 år. Blant fastlegene i Nord-Norge gjelder det bare 15 prosent. Unntaket er Narvik, som utmerker seg ved at 38 prosent av fastlegene er over 60 år. Ser vi på utskiftningsandelen har den for Nord-Norges del økt fra 11,4 i 2002 til 12,8 i 2013. På landsbasis økte utskiftingen i samme periode fra 6,4 til 7,3 i 2013.

Sats på stabilisering

Landsdelen er langt fra selvforsynt med fastleger. UiT Norges arktiske universitet uteksaminerer 85 nye leger hvert år. Leger herfra bemanner drøyt fire av ti legestillinger i Nord-Norge.

- Dessverre sprer de seg ikke jevnt over hele landsdelen. De fleste blir i Tromsø eller like ved. De fleste

legene i Nord-Norge kommer fra andre deler av landet eller utlandet, sier hun.

I de minst sentrale kommunene er fastlegene som regel på fastlønn.

- Dermed har de kommunene som sliter mest med rekruttering og stabilisering allerede tatt ut det man tenker på som en mulig rekrutteringsfordel, kommen-

terer Gaski.

En gjennomsnittlig nordnorsk fastlegeliste har rundt 300 færre pasienter enn landsgjennomsnittet.

- Mer stabile fastleger vil redusere rekrutteringsbehovet. Kommuner og helseforetak må ta grep om helheten, sier Margrete Gaski, og presenterer rapportens anbefalinger:

Fem tiltak

- Alternativ organisering av legetjenesten, for eksempel inspirert av Lyngens “nordsjøturnus”, Nordkappmodellen eller det interkommunale samarbeidet Senjalegen.
- Kommuner og helseforetak legger til rette for spesialisering i allmennmedisin og etablerer gode løsninger for sykehusåret.
- Mer effektiv koordinering mellom fastleger og

spesialisthelsetjeneste – helseforetaket sender epikrise samtidig som pasienten skrives ut.

- Se helheten i arbeidsbelastningen; listelengde, legevaktarbeid, annet allmennlegearbeid.
- Desentralisering av medisintutdanningen ved UiT, med underavdelinger andre steder enn Tromsø.

Margrete Gaski